

De tijdlijn van Irans nucleaire programma

Beschrijving

OP 19 juni 2025 publiceerde het [Bulletin of Atomic Scientists](#) onderstaand bericht, dat ik zeer verhelderend vond voor de huidige precare situatie in het Midden-Oosten.

Dit is een zich ontwikkelende situatie en deze tijdlijn zal worden bijgewerkt.

Het Iraanse nucleaire programma is al lang een probleem. Veel Amerikaanse presidentiële regeringen hebben ermee geworsteld, evenals veel internationale organisaties en buitenlandse regeringen. Om het geheel te verduidelijken, volgt hieronder een chronologisch overzicht van de belangrijkste hoogtepunten:

Vóór Trump

Juli 1968 – Iran ondertekende het Non-ProliferatieVerdrag (NPV) als niet-kernwapenstaat en beloofde dergelijke wapens in de toekomst niet meer te zullen nastreven. Ondanks deze verplichting werkte het land, na de revolutie van 1979 die de westerse bondgenoten van Iran afkeerde, in het geheim aan de ontwikkeling van kernwapens, onder meer door een uraniumverrijkingsprogramma te starten en een plan te ontwikkelen voor de productie en het testen van wapens.

Augustus 2002 – Een Iraanse oppositiegroep onthulde geheime ondergrondse nucleaire faciliteiten in *Natanz* en *Arak*, respectievelijk bedoeld voor de verrijking van uranium en de productie van zwaar water. Iran beweerde dat ze bedoeld waren om een rol te spelen in de civiele kernenergie, maar de Verenigde Staten betwiftelden of het olie- en gasrijke land die faciliteiten nodig had. Volgens de VS waren ze bedoeld voor kernwapen-gerelateerde werkzaamheden.

Oktober 2003 – Tijdens de onderhandelingen over hun nucleaire programma stemde Iran ermee in de verrijking en de productie en installatie van cruciale onderdelen stop te zetten. Maar na de verkiezing van de conservatieve president *Mahmoud Ahmadinejad* in 2005 hervatte Iran zijn verrijkingsactiviteiten.

September 2009 â?? Voormalig president *Barack Obama* onthulde dat Iran opnieuw een geheime nucleaire locatie had gebouwd. De *Fordow*-locatie lag diep begraven in een berg die de locatie beschermde tegen aanvallen. Obama zei destijds dat de configuratie ervan â??*inconsistent*â?• was met een vreedzaam nucleair programma. Sommige experts schatten nu dat de faciliteit in minder dan een week voldoende materiaal voor een kernwapen zou kunnen produceren.

Juni 2010 â?? Een kwaadaardige computerworm, bekend als â??*Stuxnet*â??¹, soms omschreven als â??*het eerste digitale wapen ter wereld*â?~, infecteerde de ondergrondse nucleaire verrijkingsinstallatie in Natanz en vernietigde ongeveer 1000 centrifuges. De worm infecteerde ten minste 14 industriële installaties in Iran. De complexiteit van de aanval en de perslekken deden velen vermoeden dat de Amerikaanse en Israëlische inlichtingendiensten de worm hadden gelanceerd, maar niemand heeft officieel de verantwoordelijkheid opgeëist.

September 2015 â?? Nadat de gematigde *Hassan Rohani* in 2013 tot president van Iran was gekozen, begon het land onderhandelingen met de Verenigde Staten en andere landen over een plan om ervoor te zorgen dat het land binnen een jaar, na een eventueel besluit daartoe, geen kernwapen zou ontwikkelen. Het *Joint Comprehensive Plan of Action* (JCPOA), in de volksmond bekend als de â??*Iran-deal*â?~, riep op tot:

- meer internationaal toezicht op Iraanse nucleaire faciliteiten,
- een Iraanse belofte om geen nucleair materiaal van wapenkwaliteit te ontwikkelen en
- verlichting van sancties voor de Iraanse economie.

Israël veroordeelde de deal omdat deze het Iraanse nucleaire programma legitimeerde. De Israëlische premier *Benjamin Netanyahu* betoogde dat Iran de overeenkomst zou schenden of zou wachten tot de bepalingen ervan over 10 tot 15 jaar zouden aflopen.

Tijdens Trump 1

Mei 2018 â?? President *Donald Trump*, destijds in zijn eerste termijn, kwam een â??â??campagnebelofte na en trok de Verenigde Staten terug uit de Iran-deal. â??*Dit was een vreselijke eenzijdige deal die nooit had mogen worden gesloten*â?~, zei hij destijds, waarna hij Iran opnieuw zware sancties oplegde. Zijn voorganger, Obama, voorspelde dat Trump de wereld gevaarlijker zou maken en haar de â??*verliezende keuze zou geven tussen een Iran met kernwapens of een nieuwe oorlog in het Midden-Oosten*â??. Zonder toegang tot de economische steun van het JCPOA hervatte Iran uiteindelijk enkele nucleaire activiteiten, waaronder de ontwikkeling van meer laag-verrijkt uranium in de *Fordow*-locatie. Dit uranium kan worden gebruikt voor kernenergie.

Operationele of waarschijnlijk operationele kerncentrales in Iran op 12 juni 2025. In het rood staan de belangrijkste nucleaire locaties. Locaties zijn bij benadering. Kaart: Thomas Gaulkin / Datawrapper. Bron: Nuclear Threat Initiative.

Januari 2020 Iran trok zich verder terug van zijn nucleaire beloften nadat een gerichte Amerikaanse droneaanval een hoge generaal, *Qasem Soleimani*, doodde. Hij werd destijds beschouwd

als de op Ã©Ã©n na machtigste figuur in Iran. Het land kondigde aan dat het geen beperkingen meer zou stellen aan de verrijking van uranium, waarmee de restanten van de nucleaire deal in feite werden vernietigd. *âHet is voorbij. Als er geen productiebeperking is, is er geen dealâ*, vertelde een expert aan *The New York Times*.

Februari 2021 â Voormalig president *Joe Biden* beloofde opnieuw te onderhandelen over een deal met Iran, een deal met andere voorwaarden dan het JCPOA. Biden wilde dat de deal de Iraanse raket-capaciteiten en andere kwesties zou aanpakken die volgens Iran niet in een overeenkomst thuishoren. Een ander heikel punt was wie de eerste stap zou zetten. Biden wilde dat Iran zich weer aan de beperkingen van het JCPOA zou houden voordat hij de Amerikaanse sancties ophief. Iran daarentegen wilde precies het tegenovergestelde. Tegen het einde van Bidens ambtstermijn was er nog weinig te zien van diplomatieke inspanningen om een ânucleair akkoord nieuw leven in te blazen.

Oktober 2023 â Iran heeft de ene tegenslag na de andere te verduren gekregen na de aanval van bondgenoot *Hamas* op Israël. *Hamas*, samen met de *Libanese* bondgenoot *Hezbollah*, had het Israël lange tijd moeilijk gemaakt om Iran rechtstreeks aan te vallen. Maar Israëlische aanvallen en de oorlog in Gaza hebben beide groeperingen lamgelegd, waardoor Iran kwetsbaar is geworden. In de oog-om-oog-aanvallen die begonnen toen Israël in april 2024 hoge Iraanse functionarissen in Syrië doodde. Er kwam een escalatie toen Israël maanden later de leider van *Hezbollah* had gedood.

Tijdens Trump 2

Maart 2025 â De Amerikaanse directeur van de *Nationale Inlichtingendienst*, *Tulsi Gabbard*, meldde aan het Congres dat Iran het kernwapenprogramma dat het in 2003 beëindigde, **niet** had hervat. Ze merkte echter op dat Iran een hoog gehalte aan verrijkt uranium heeft en dat *âeen decennialang taboe in Iran op het bespreken van kernwapens in het openbaar is verdwenenâ*, wat zorgwekkende tekenen zijn dat voorstanders van kernwapens in het land zich mogelijk aangemoedigd voelen.

Juni 2025 â *Trump* was aanvankelijk optimistisch over een nieuwe Iran-deal tijdens zijn tweede termijn. Het Witte Huis noemde de lopende gesprekken in april *âconstructiefâ*. Hoewel de Israëlische president *Netanyahu* had aangedrongen op een aanval op Iran, wilde Trump de diplomatie een kans geven. Maar Trump kondigde op 9 juni aan dat Iran een deal had afgewezen. Die deal hield in dat er een âregionaal nucleair consortium in het Midden-Oosten opgericht zou worden om brandstof te leveren voor kernreactoren. Het consortium zou op die manier de controle overnemen over de Iraanse verrijkings-capaciteit, wat betekent dat Iran niet langer een cruciale stap zou kunnen zetten voor zowel kernenergie als kernwapens op eigen grondgebied. Na de aanval van Israël op Iran op 13 juni zijn de vooruitzichten op nieuwe onderhandelingen over het Iraanse programma zeer somber geworden. Het conflict dreigt nu ook de Verenigde Staten erbij te betrekken.

Over Gabbards beoordeling dat Iran het kernwapenprogramma niet had hervat, zei Trump tegen verslaggevers: *âHet kan me niet schelen wat ze zei. Ik denk dat ze er heel dicht bij waren een wapen te hebbenâ*.

21 juni â De Verenigde Staten vielen drie Iraanse nucleaire locaties aan: *Fordow*, *Natanz* en *Isfahan*. Hoewel Trump de aanval als *âzeer succesvolâ* bestempelde, blijft de status van het Iraanse nucleaire programma onduidelijk. Sommige experts geloven dat de Amerikaanse actie Iran ertoe zou kunnen aanzetten om zo snel mogelijk heimelijk een kernwapen te ontwikkelen. Het *Witte Huis* karakteriseerde de aanvallen als gericht op het Iraanse nucleaire programma en niets meer. *âHet*

was geen aanval op Iran. Het was geen aanval op het Iraanse volk. Dit was geen regimewisselingâ??, vertelde minister van Buitenlandse Zaken Marco Rubio zondag aan CBS News. Diezelfde dag plaatste Trump echter op sociale media: â??Als het huidige Iraanse regime er niet in slaagt IRAN WEER GROOT TE MAKEN, waarom zou er dan geen regimewisseling komen???â?•

23 juni â?? De NAVO regeringsleiders verzamelen zich in Den Haag voor de NAVO Top over het verhogen van de defensie budgetten, maar zal de situatie in het Midden Oosten er een schaduw over werpen?

-to be continued-

De B-2 Spirit tankt bij boven de Stille Oceaan. Deze stealth-bommenwerper is het enige vliegtuig dat Amerikaanse bommen kan vervoeren die zwaar versterkte doelen zoals de Iraanse nucleaire verrijkingsinstallatie Fordow kunnen vernietigen.

Bron: Amerikaans Ministerie van Defensie.

¹ **Stuxnet** is een schadelijk computerprogramma. Het bestaan van deze geavanceerde worm werd ontdekt in juni 2010 door een fabrikant van antivirussoftware uit Wit-Rusland. Het programma beïnvloedt de werking van bepaalde Siemens-apparatuur op schadelijke wijze. Het zou ontwikkeld zijn om Iraanse ultracentrifuges die gebruikt worden in het nucleair programma van

Iran te saboteren. De worm wijzigt de PLC waarmee de motoren van de centrifuges aangestuurd worden.

Datum aangemaakt
2025/06/24

default watermark